

**Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för Förskollärarytbildning
Utbildningsvetenskap
HT 2019
Fakulteten för lärarutbildning**

Utvecklingsamtal i förskolan

En kvalitativ studie om samverkan mellan hem
och förskola

Hillevi Hansson och Irma Yxell

Författare

Hillevi Hansson och Irma Yxell

Titel

Utvecklingssamtal i förskola

En kvalitativ studie om samverkan mellan hem och förskola

Engelsk titel

Parent-teacher Conference in Preschool

A Qualitative study about Preschool-home cooperation.

Handledare

Laila Gustavsson

Examinator

Kerstin Hansson

Sammanfattning

Eftersom utvecklingssamtal är en viktig del av barns förskoleverksamhet, så är vi intresserade av att undersöka vilka uppfattningar har förskollärare om utvecklingssamtals betydelse för barn i förskolan. Tidigare forskning kring utvecklingssamtal i förskolan ligger till grund för studien. Kvalitativ metod har valts för studien och semistrukturerad intervju används för insamlande av empiriska data. Studien analyseras utifrån Roger Säljös tolkning av sociokulturellt perspektiv som grundas på människans samspel och sociala sammanhang för att skapa nya kunskaper. I utvecklingssamtal skapas det sociala sammanhang där det genom samtal och samspel uppstår nya kunskaper kring barnet och hur man kan arbeta för barnets bästa. Resultaten visar på att förskollärarna har uppfattningen att olika faktorer i utvecklingssamtalet har betydelse för barns utveckling. Faktorer som goda relationer mellan hem och förskola, användning av olika sorters dokumentation för att förtydliga vad som förmedlas, att en positiv inställning från förskollärare och vårdnadshavare påverkar hur utvecklingssamtal utformas och genomförs och således också dess betydelse för barns utveckling. Resultaten visar även att pedagogerna uppfattar utvecklingssamtal som framåtsyftande och att de har betydelse för barns utveckling.

Ämnesord

Utvecklingssamtal, Förskolan, Förskollärare, Samverkan

Innehållsförteckning

Förord	5
1. Inledning	6
2. Bakgrund	7
2.1. Styrdokument	7
2.2. Utvecklingssamtals historia	8
2.3. Syfte	9
Frågeställningar	9
3. Forskningsöversikt	10
3.1. Samverkan	10
3.2. Utvecklingssamtals syfte	11
3.3. Kommunikativ teknik	12
3.4. Teoretisk utgångspunkt	13
4. Metod	14
4.1. Val av metod	14
4.2. Semistrukturerad intervju	15
4.3. Urval	15
4.4. Etiska överväganden	16
4.5. Tillförlitlighet och trovärdighet	16
4.6. Genomförande	17
4.7. Bearbetning och analys av material	18
5. Resultat	18
5.1. Hur beskriver förskollärare syftet med utvecklingssamtal?	18

5.2. Vilken information om barnet förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?	19
6. Analys.....	20
6.1. Hur beskriver förskollärare syftet med utvecklingssamtal?	21
6.2. Vilken information om barnet förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?	21
7. Diskussion	22
7.1. Metoddiskussion.....	22
7.2. Resultatdiskussion	23
7.3. Studiens konsekvenser för yrkesprofession.....	26
7.4. Förslag till nya studier	26
Referenslista	27
Bilagor	29
Bilaga 1 Missivbrev	
Bilaga 2 Intervjuguide	
Bilaga 3 Exempel på inbjudnings till utvecklingssamtal	
Bilaga 4 Exempel på Samtalsunderlag	

Förord

På förskolan sker dagliga samtal och möten mellan förskollärare och vårdnadshavare vid lämning och hämtning som en del av kommunikationen mellan hem och förskola, men utvecklingssamtal sker i ett annat sammanhang. Utvecklingssamtal är ett fortlöpande samtal som enligt läroplanen ska erbjudas minst en gång varje år. Med vår studie vill vi lyfta fram utvecklingssamtals betydelse för barns utveckling.

Under arbetet med denna studie så har vi brottats mycket med att formulera texter och den ständiga frågan ”var ska man sätta kommatecken någonstans”. Under arbetets gång har vi även fått lära oss att kunna begränsa oss för att inte tappa fokus.

Vi vill tacka de respondenter som medverkat i vår studie – utan er hade studien inte blivit möjlig. Vi vill även passa på att tacka våra familjer som har visat stort tålamod när de fått vänta på fredagsmys! Till sist vill vi tacka vår handledare Laila Gustavsson för hennes stöd och råd under arbetet.

Kristianstad, 2019

Hillevi Hansson och Irma Yxell

1. Inledning

Ann Marie Markström, forskare vid Linköpings universitet beskriver utvecklingssamtal som en ovanlig situation där dialogen kan få konsekvenser för hela samtalet, och därför bör formuleringar av vad som ska förmedlas göras med omtanke (Claesdotter 2004). Olika media såsom *Förskolan*, *Lärarnas Tidning* och *Pedagogiska Magasinet* visar att utvecklingssamtal kan vara ett mycket känsligt tillfälle för såväl vårdnadshavare som förskollärare och därför är det intressant att undersöka hur förskollärare uppfattar utvecklingssamtals betydelse för barns utveckling. Enligt läroplanen för förskolan spelar goda och tillitsfulla relationer mellan förskolan och vårdnadshavarna en viktig roll för barnens positiva upplevelser av tiden i förskolan (Skolverket 2018). Enligt samma läroplan ska förskolan i samarbete med vårdnadshavarna främja barns utveckling efter deras förutsättningar. En viktig del av detta samarbete för enskilda barn är utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtal är ett fortlöpande samtal rörande barnets trivsel, lärande och utveckling som sker mellan vårdnadshavare, barnet och personal i arbetslaget (dock ansvarar förskolläraren för att samtalet utförs) (Skolverket 2018). Sandberg och Vuorinen (2007) skriver om hur utvecklingssamtal har som uppdrag att överbrygga mellan hem och förskola för att kunna skapa goda förutsättningar för barn i verksamheten att utvecklas och utmanas i deras lärande. Vidare skriver författarna om att utvecklingssamtal är ett tillfälle för förskolan att kommunicera om hur barnet har det i verksamheten och för vårdnadshavarna att berätta hur barnet fungerar hemma. Halldén (2007) påpekar att förskolan har en viktig medverkande roll för modern barndom. Halldén anser att förskolan är som en mötesarena där flera olika aktörer med skilda idéer om vad som ska inträffa på denna plats möts. Möten mellan vårdnadshavare, förskolepersonal och barn sker både på daglig basis och i planerade formella samtal. Utvecklingssamtal i förskolan är ett exempel på hur aktörerna förväntas samarbeta kring barnets bästa.

Resultat från Vladavic, Simonsson och Markström (2017) forskning kring utvecklingssamtal från vårdnadshavarnas perspektiv visar på att de uppskattar utvecklingssamtal och tycker att utvecklingssamtal är viktiga och givande men samtidigt

har de en rädsla för att något kan visa sig vara fel med deras barn. Det är viktigt för vårdnadshavarna att de i utvecklingssamtalet kan diskutera barnets utveckling med kompetenta, tillitsfulla och professionella pedagoger.

Vid arbete kring föräldrasamverkan under en tidigare termin väcktes nyfikenhet kring hur utvecklingssamtal fungerar och vad förskollärare har för syn på ämnet. Dokumenterad forskning kring utvecklingssamtal i förskolan upplevdes som begränsad. Mycket av forskningen fokuserar på utvecklingssamtal i skolan och inte i förskolan. Därför är det särskilt intressant att undersöka vilka uppfattningar förskollärare har om utvecklingssamtals betydelse för barns utveckling och hur man kan utforma dessa samtal bäst – eftersom dessa samtal är en viktig del av barns förskoleverksamhet.

2. Bakgrund

I bakgrunden kommer samverkan och utvecklingssamtal att diskuteras med utgångspunkt från olika styrdokument såsom läroplan för förskolan, Skollagen och Skolverkets allmänna råd. Sedan diskuteras utvecklingssamtalets historia utifrån *Allmänna råd från Socialstyrelsen, Pedagogiska programmet för förskolan* från år 1987, Läroplan för förskolan 1998 och den nya läroplanen för förskolan 2018. Dessutom diskuteras utvecklingssamtalets historia utifrån litteratur från Ann-Marie Markström; *Utvecklingssamtal: kommunikation mellan hem och förskola*.

2.1. Styrdokument

Läroplan för förskolan Lpfö 18 betonar vikten av att förskolan ska samarbeta med vårdnadshavare på ett nära och förtroendefullt sätt genom att bygga en tillitsfull relation och ge vårdnadshavarna möjligheter till inflytande i verksamheten (Skolverket 2018). Med syftet att skapa bäst möjliga möjligheter för barns utveckling regleras och diskuteras samverkan mellan hem och förskola i olika styrdokument såsom skollagen, läroplan för förskolan, allmänna råd och rekommendationer från skolverket, och en av de betydelsefulla samarbetsformerna är utvecklingssamtalet. Enligt skollagen ska personal i förskolan minst en gång varje år genomföra ett samtal för att informera vårdnadshavare

om barnets utveckling och lärande och förskolläraren har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet (SFS 2010:800). I Skolverkets allmänna råd skrivs det att utvecklingssamtalet skall bygga på en bred och nyanserad bild av barnets utveckling samt lärande och att detta ska säkerställas av förskolläraren (Skolverket 2017).

2.2. Utvecklingssamtalets historia

På förskolan sker dagliga samtal och möten mellan förskollärare och vårdnadshavare vid lämning och hämtning som en del av kommunikationen mellan hem och förskola, men utvecklingssamtal sker i ett annat sammanhang. Enligt Socialstyrelsen (1987) ansågs att hemmet och förskolan skulle vara sammanlänkade och i det pedagogiska programmet formulerades: "I den dagliga kontakten ansvarar personalen för att fortsätta att utveckla en engagerad och aktiv dialog med varje förälder. Barnen behöver känna en tydlig länk mellan hemmet och förskolan" (Socialstyrelsen 1987, s.56). Det pedagogiska programmet (Socialstyrelsen 1987) var mellan åren 1987–1998 konsulterande för kommuner och de som arbetade på daghemmen. I detta styrdokument nämns inte ordet utvecklingssamtal, utan denna form av möte mellan föräldrar och personal benämns istället *det enskilda samtalet*. Det enskilda samtalet beskrivs som ett komplement till den dagliga kommunikationen och formuleras i detta dokument som en mötesplats där både personal och vårdnadshavarna tillsammans skulle fundera över och beskriva barnets vistelse i förskolan (Socialstyrelsen 1987).

Det institutionella samtalet i förskolan kallades för kvartsamtal eller föräldrasamtal men när läroplanen infördes för förskolan 1998 ändrades namnet till utvecklingssamtal (Skolverket 1998). Ett fortlöpande samtal som enligt skolverket ska erbjudas minst en gång varje år där förskolläraren ska lyfta fram det enskilda barnets utveckling tillsammans med vårdnadshavarna (Skolverket 1998). I grundskolan ska barnet delta i samtalet, vilket inte gäller i förskolan. I förskolan får det inte förekomma resultat eller betyg som bedömer barnet, men trots det föreligger det en viss normalisering och kategorisering när det gäller barnets utveckling och lärande (Markström & Simonsson 2018). Läroplanen för förskolan Lpfö 18 ställer kravet att förskolläraren "ska ge vårdnadshavare möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen. Att utvecklingssamtalets utformning och genomförande

överensstämmer med de nationella målen” (Skolverket 2018, s.17). Även om läroplanen skriver att utvecklingssamtalet ska utföras så finns inga riktlinjer att följa utan det är upp till respektive förskoleverksamhet att bestämma innehåll (Markström & Simonsson 2018).

2.3.Syfte

I förskolans pedagogiska program (Socialstyrelsen 1987) beskrevs det enskilda samtalet som ett komplement till den dagliga kommunikationen, där personal och vårdnadshavare skulle fundera över och beskriva barnets vistelse i förskolan. I och med att förskolan fick en egen läroplan så används begreppet utvecklingssamtal för de tillfällen som tidigare benämndes enskilda samtal (Skolverket 1998). Vid utvecklingssamtal diskuteras inte bara barnets vistelse på förskolan utan också förskolans nationella mål, och vårdnadshavarna ges även möjlighet att delta i utvärderingen av utbildningen. Intressant är då att undersöka vilka uppfattningar förskollärare har om utvecklingssamtalets betydelse för barn i förskolan.

Frågeställningar

- Hur beskriver förskolläraren syftet med utvecklingssamtal?
- Vilken information om barnet förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?

Avgränsning:

På grund av tidsbegränsning avgränsas studien enbart till förskollärarens syn på ämnet, även om det också vore intressant att höra vårdnadshavarna åsikter.

3. Forskningsöversikt

Under denna rubrik kommer tidigare forskning kring utvecklingssamtal i förskolan att lyftas.

Peer-reviewed vetenskapliga artiklar och doktorsavhandling söktes via olika databaser såsom Diva, Swepub, Google scholar och Summon med sökorden; utvecklingssamtal, förskolan, samverkan och parent – teacher conference. Ett fåtal resultat erhöles, men dokumenterad forskning kring utvecklingssamtalet i förskolan upplevdes begränsad. Den mest ledande forskaren kring utvecklingssamtal i förskolan är Ann-Marie Markström, från Linköpings Universitet. Den ledande forskning fokuserar på utvecklingssamtal i skolan och inte i förskolan. I skolan används bedömningsmatriser för att ge omdömen om huruvida barnet har nått olika lärandemål eller inte, medan utvecklingssamtal i förskolan fokuserar på barnets utveckling, välmående och vad förskolan kan utveckla för att tillgodose barns utvecklingsmöjligheter. För att bredda underlaget för studien studerades även den del av befintlig forskning som fokuserat på skolan, men som vi ansåg relevant och kan appliceras på förskolans verksamhet. Forskningsöversikten är uppdelad på tre områden – *Samverkan*, *Utvecklingssamtals syfte* och *Kommunikativ teknik* – och avslutas med *Teoretiska utgångspunkter*.

3.1.Samverkan

Samverkan mellan förskolan och hemmet har funnits sedan långt tillbaka i tiden, men den har skiftat vad gäller innehåll och utformning (Gars 2002). I tidigare förskoleverksamhet har samverkan till exempel inneburit att vårdnadshavarna fick råd och stöd av personal när det gäller barnuppfostran, medan den idag har professionaliserats och institutionaliserats.

Eriksson (2004) skriver att relationen mellan vårdnadshavare och förskolan påverkar barns utveckling. Vidare skriver författaren att relationen kan se olika ut. Det finns fyra olika principer för att beskriva relationen mellan vårdnadshavare och förskola och möjligheten till ett inflytande. Dessa fyra principer är: *Isärhållandets princip*, där det fokuseras på olikheter mellan hem och förskola, och det ses som en styrka med

olikheter. *Brukarinflytande princip*, som kan tolkas betyda att vårdnadshavare med uppdrag i råd och styrelser har mer inflytande i verksamheten. *Valfrihetsprincipen*, vårdnadshavare ses som konsumenter då de har valfrihet att välja skolområde eller inriktning vid placandet av barnen. *Partnerskapprincipen* handlar om det gemensamma ansvaret för barnets utveckling, vilket kan tolkas som att man delar ansvar för, och önskan om, en djupare kommunikation för att fånga upp tillfällena som har betydelse för barnets utveckling. Ericsson (2004) nämner vidare att vårdnadshavarens inställning till skolan påverkar barnets attityd och vi antar att det gäller även i förskolan. Om vårdnadshavaren visar intresse för vad som sker i verksamheten kan således vårdnadshavarens inställning påverka barnets utveckling positivt.

3.2. Utvecklingssamtals syfte

Forskning kring utvecklingssamtal i den svenska förskolan utgår man framförallt från två perspektiv (Simonsson & Markström 2013). Det första perspektivet finns i Gars avhandling där hon undersökt förskollärares och vårdnadshavare föreställningar kring föräldrasamtal, det vill säga föregångaren till utvecklingssamtal (Gars 2002). Resultatet visade att checklistor användes för att observera barnen som sedan blev samtalsunderlag till föräldrasamtal och samtals innehåll handlade till stor del om problem med det enskilda barnet. Det andra perspektivet presenterar Markström i sina studier kring utvecklingssamtal i förskolan (Simonsson & Markström 2013). Resultat som framkommit från analysen visar att utvecklingssamtals syfte är att utbyta information och överbygga mellan hem och förskola.

Resultat från Simonssons och Markströms (2013) studie kring utvecklingssamtal utifrån förskollärares perspektiv visar på att pedagogerna anser att planera och genomföra ett utvecklingssamtal är ett stort ansvar. De påpekar att utvecklingssamtal har stor betydelse för att kunna arbeta optimalt för barnens bästa. Resultat visar även att utvecklingssamtal används som relationsskapande samt ett utvärderingsverktyg i verksamheten och dessutom används utvecklingssamtal som självgranskning av den egna professionen för förskollärarna.

I ett annat forskningsprojekt av Vladavic, Simonsson och Markström (2017) kring vårdnadshavarnas tankar om utvecklingssamtal i förskolan visas att de anser samtalen som meningsfulla. De känner tillit och trygghet med professionella pedagoger som föräldrarna ser som *barnexperter*. Utvecklingssamtal kan bidra till att bekräfta föräldrarnas egen bild av barnet och föräldraskapet. Vidare beskriver forskarna vikten av utvecklingssamtal som ett verktyg för att involvera, engagera och skapa relationer mellan hem och förskola.

Resultat från en studie av Sandberg och Vuorinen (2008) kring samverkan mellan vårdnadshavare och förskollärare visar på att vårdnadshavarna vill ha mer inflytande i verksamheten. Det har också framkommit att vårdnadshavarna vill att bemötandet ska vara positivt och trevligt för att samverkan ska utvecklas.

3.3. Kommunikativ teknik

Markström (2011) har undersökt hur utvecklingssamtal i förskolan är utformade och vad som karakteriserar deras genomförande. Studien baseras på 22 ljudinspelade utvecklingssamtal på åtta förskolor på olika orter i södra Sverige. Utifrån studien introduceras begreppet *Soft governance* som en kommunikativ teknik som pedagogerna använder när de genomför ett utvecklingssamtal. Det karakteriseras av omsorgsorienterad styrning där barnets brister ses som en möjlighet till utveckling. Pedagoger använder sina kunskaper för att förmedla sådant som barnet behöver utveckla istället för att tala om barnets brister och icke-kunnande. Vidare skriver Markström om hur vårdnadshavarna känner sig mer delaktiga när denna kommunikativa teknik används även om det i själva verket är pedagogerna som styr samtalet genom att använda samtalsunderlag. Samtalsunderlaget är förberett av arbetslaget genom insamlande av information om barnet. Genom att använda *soft governance* som kommunikativ teknik sker det en styrning av utvecklingssamtalet och dess innehåll men styrningen blir mjuk och effektiv.

I en annan studie av Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) kring förskollärare perspektiv om kompetens i samband med samverkan mellan hem och förskolan visar att social och kommunikativ kompetens har stor betydelse för samverkan.

Social kompetens handlar om individens förmåga att möta andra människor i vardagen och hur vi uppfattar oss själva i ett större sammanhang. Kommunikativ kompetens handlar om hur bra retorisk förmåga förskollärare har för att föra ett samtal med vårdnadshavarna som skapar en god relation.

Hofvendahl (2006) skriver i sin avhandling – där han fokuserar på olika talsituationer som påverkar samtalet: *Hur inleds samtalet?* och *Hur lyfts eventuella problem?* – att hur samtalet inleds kan påverka hela samtalets process och hur tillmötesgående de som befinner sig i samtalet blir. Han skriver även om hur kommunikativa strategier kan användas när man som lärare behöver lyfta något som är ett problem, exempelvis att inleda med en positiv värdering som sedan kommer till en vändning där en brist lyfts. Han skriver om att mönstret med *Beröm följs av kritik* inte är unikt i det svenska vardagskulturella normsystemet och denna typ av kommunikativa strategier finns även i andra delar av världen. I en tidigare studie skriver Hofvendahl (2004) att ett utvecklingssamtal inte är ett enkelt samtal eftersom lärare hamnar i situationer där det är svårt att motivera skolans bedömning. Lärare måste kommunicera med involverade kollegor för att ha en så väl förankrad uppfattning som möjligt som stöd. När kommunikationen i arbetslaget förankras möjliggörs det att läraren hamnar i en som författaren formulerar “icke angripbar roll” (Hofvendahl 2004, s.12).

3.4. Teoretisk utgångspunkt

Studien utgår från Säljö (2014) tolkning av sociokulturellt perspektiv vilken grundas på att människans samspel och sociala sammanhang spelar stor roll för skapandet av nya kunskaper. Enligt Säljö lär sig individer i skilda miljöer, som exempelvis skolor, men även icke-lärandemiljöer som umgänge med familj, vänner och arbetskamrater samt vid andra tillfällen då konversationer utspelas och aktiviteter utförs på skilda platser och i olika miljöer. Säljö skriver om hur människor bär med sig erfarenheter och använder dessa i pågående och framtida situationer. Han påpekar att kunskap som människor tagit till sig har utvecklats i samhällen och i samspel med andra människor. I sociokulturella perspektivet anses *kommunikation* ha stor betydelse för kunskapsskapande. Genom att

kommunicera med andra människor skapar vi nya kunskaper hos varandra. Språk är unika och kraftfulla verktyg och används för återskapandet av kunskaper, och genom språk kan vi tydligt kommunicera mellan människor, även över generationer, och dela erfarenheter som leder till utveckling och nya kunskaper. Säljö skriver att språkliga formuleringar som redan använts återanvänds och implementeras i nya situationer. Ett begrepp som förekommer inom sociokulturella perspektiv är *mediering*, vilket innebär att människan samspelar med externa redskap – *artefakter* – för att förstå omvärlden. Vidare skriver Säljö att med hjälp av olika artefakter kan vi se händelser ur skilda perspektiv och med olika utgångspunkter och det hjälper oss att konstituera omvärlden.

I utvecklingssamtal skapas sociala sammanhang där det genom samtal och samspel uppstår nya kunskaper kring barnet och hur man kan arbeta för barnets bästa. Med hjälp av olika artefakter såsom samtalsunderlag, bilder, foton och teckningar förtydligas utvecklingssamtalets innehåll, med avsikt att reducera samtalets komplexitet.

Således är det sociokulturella perspektivet relevant för vår studie då förskollärare utvecklar sina kunskaper och kompetens i sin roll i föräldrasamverkan genom interaktion med barn och föräldrar samt kollegor. Erfarenheter från tidigare möten utnyttjas vid nya tillfällen med andra föräldrar.

4. Metod

Här presenteras val av metod och urval av respondenter. Metoden utgår från en humanistisk subjektiv studie det vill säga kvalitativ studie där vi fokuserar på förskollärares erfarenheter, tolkningar och upplevelser. Holme och Solvang (1997) skriver att kvalitativa studier har förmågan att utveckla förståelse om ett fenomen.

4.1.Val av metod

Kvalitativ metod har valts för studien där fokus ligger på förskollärarens erfarenheter, tolkningar och upplevelser kring utvecklingssamtal.

Till skillnad från kvantitativa studier – där det medges mätning och analys av siffror för att få ett resultat – så innebär kvalitativa studier analyserande av öppna svar, observationer och annan icke-numeriska data. Kvalitativa studier möjliggör således en öppenhet i intervjuvaren genom att studier i denna ansats (kvalitativ) kräver frågor och metoder som kan upplevas svåra att mäta (Holme & Solvang 1997).

4.2.Semistrukturerad intervju

Syftet med studien är att synliggöra vilka uppfattningar förskollärare har om utvecklingssamtalets betydelse för barns utveckling. Semistrukturerade intervju används för att samla empiriska data. Detta innebär att frågorna är öppna och betoningen ligger på den intervjuade som utvecklar sina synpunkter (Denscombe 2016). Genom semistrukturerade intervjuer görs det möjligt att få fram djupa och detaljerade data. Således valdes semistrukturerade intervju för att synliggöra syftet med studien. Samtliga intervjuer spelades in med enbart ljudupptagning. Denscombe (2016) menar att inspelningsmaterial fångar material som man som intervjuare möjligen missat under pågående samtal. Det verbala och kroppsliga som små gester, eller andetag vid frågor kan lättare tolkas och ha betydelse för studiens resultat om videoinspelning gjorts.

4.3.Urval

De intervjuade bestod av fyra förskollärare, som har varit verksamma som förskollärare mellan 2–30 år. Respondenterna som medverkar i studien har fått fingerade namn, vilka är Stina, Sonja, Siv & Selma (se tabell). Respondenterna söktes enbart bland förskollärare då trots att ett arbetslag kan hålla i ett utvecklingssamtal så är det enligt läroplanen för förskolan förskolläraren som ansvarar för att samtalet blir utfört (Skolverket 2018). Respondenter söktes genom subjektivt urval, det vill säga enbart behöriga förskollärare, eftersom redan ett relativt litet antal svarspersoner kan ge bra information och värdefulla synpunkter för en studie om de utifrån sina arbetserfarenheter och utbildning har kunskaper kring studiens ämne och komplexitet. Denscombe (2016) skriver att ett *subjektivt urval* används för att få bäst information genom att inrikta på ett relativt få antal respondenter utifrån deras kunskap om eller erfarenheter av ämnet.

Tabell 1. Uppgifter om studiens respondenter

Fingerat namn	Har arbetat som förskollärare i
Selma	28 år
Stina	19 år
Siv	4 år
Sonja	2år

4.4.Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2002) har fyra huvudprinciper, vilka är: Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskrav och nyttjandekravet. Principerna ska tas hänsyn till vid en studie som involverar andra personer (Vetenskapsrådet 2002). Vi formulerade ett missivbrev där informationskravet och samtyckeskravet tillämpades. Informationen som förmedlas är relevant för studiens syfte och ger kunskap om vad vi förväntas att undersöka och vad de samtycker till. Respondenterna informerades om deltagarnas konfidentialitet där namn och arbetsplats inte nämns. Det tydliggjordes att när materialet analyserats och studien sammanställts så skulle insamlade data förstöras och att nyttjandekravet betyder att materialet enbart fick nyttjas till detta forskningsändamål (Denscombe 2016). Han formulerar även att det är forskaren som ansvarar för att insamlad data bearbetas lagligt och ärligt.

4.5.Tillförlitlighet och trovärdighet

Studien är en kvalitativ studie med ett begränsat urval och som en följd av detta kommer frågan om studiens tillförlitlighet. Enligt Denscombe (2016) är en studie tillförlitlig om samma forskningsinstrument (och allt annat lika) ger samma resultat när det använts av olika forskare. Vidare skriver han att som en kontroll av tillförlitligheten krävs en tydlig beskrivning av metoder, analyser och alla val man gjort som ligger till grund för resultatet

samt att det ska finnas möjligheter att granska forskningsprocessen. Utöver tillförlitlighet bör man även fundera kring studiens trovärdighet. Det är frågan om studiens kvalitet, om forskaren mäter det som avsett att mäta och forskaren kan visa att deras data är exakta och träffsäkra. Eftersom studien är kvalitativ studie med ett begränsat urval blir det svårare att mäta tillförlitlighet och trovärdighet utifrån resultat. Dock finns det ett sätt att mäta studiens kvalitet, det är genom generaliserbarhet. Eftersom studien har begränsat urval blir det svårare att generalisera resultat, men det finns en svagare form av generalisering som kallas *relaterbarhet*. Då beskrivs en studie så noga som möjligt för att andra ska kunna göra jämförelser med egna situation (Stukat 2014). I kvalitativ forskning kräver det ett annat resonemang av studiens värde. Man övertygar genom att diskutera tillförlitlighetsfrågor och försöker mycket tydlig synliggöra och motivera sitt tänkande, alla val man gjort och de grunder som resultatet vilar på.

4.6. Genomförande

Vi gjorde en pilotstudie med en förskollärare och två förskollärarys studenter då upptäcktes det att frågorna var svåra att besvara. När frågorna (se bilaga 2) hade reviderats påbörjades sökprocessen att hitta respondenter. Respondenterna kontaktades via e-mail och telefon där studiens syfte förklarades och desamma tillfrågades om att ställa upp på en intervju. Fyra förskollärare från västra Blekinge visade sig vara intresserade av att delta i studien. Missivbrev skickades via e-mail till respondenterna där de fick ta del av en djupare information kring studien och etiska övervägande förmedlades (se bilaga 1). Alla fyra respondenterna gav sitt medgivande till ljudinspelning under intervjun. Alternativet att även filma under intervjuerna nekades dock av alla. Respondenterna fick bestämma tillfälle och plats för intervjuerna så att de skulle känna sig bekväma. Stukat (2014) formulerar att miljön ska vara en ostörd plats och kännas trygg för respondenten och intervjuaren då man eftersträvar att respondenten ska känna sig bekväm i en *obekväm situation*. För att underlätta för respondenten att uppfatta frågorna hade vi förberett lappar med frågorna på, och som placerats framför respondenten, samtidigt som de ställdes muntligt.

4.7. Bearbetning och analys av material

Ljudupptagningarna transkriberades efter det samtliga intervjutillfällena genomförts. Detta innebär att vi lyssnade på ljudupptagningarna och ordagrant skrev ned vad respondenterna har sagt under intervjuerna. Enligt Denscombe (2016) är transkriberingar av ljudinspelningar mycket tidskrävande, men mycket värdefull för datainsamling i kvalitativa studier. Med transkribering blir det lättare att hitta detaljer och jämföra uppgifter då forskaren kommer i *närkontakt* med data. Efter transkriberingen bearbetades texterna genom att läsa transkriberingarna flera gånger. Utifrån de tolkningar som gjorts framträdde olika faktorer som respondenterna anser har betydelse för att utvecklingssamtalet skall få ett gynnsamt resultat. För att se sammanhangen i studien presenteras *Resultat* utifrån frågeställningarna och citat som anses relevanta till studien används. Därefter analyserades data utifrån valda teoretiska utgångspunkter och jämfördes med tidigare forskning.

5. Resultat

Studiens syfte är att undersöka vilka uppfattningar förskollärare har om utvecklingssamtals betydelse för barns utveckling. Studiens resultat kategoriseras utifrån studiens frågeställningar.

5.1. Hur beskriver förskollärare syftet med utvecklingssamtal?

Förskollärarna i studien tycker att utvecklingssamtal är viktiga samtal för att bygga en god relation mellan hem och verksamheten, med barnets utveckling och välmående i fokus. Stina uttrycker sig så här kring syftet med utvecklingssamtal:

...där tänker jag att utvecklingssamtalet ska ju vara där föräldrar och förskola möts i tankar kring barnets utveckling och välmående...att vi kan förmedla till föräldrarna hur vi upplever att barnet har det här och föräldrarna kan ge input liksom hur de upplever att barnet har det på förskolan, att man kan göra så bra så möjligt för barnet att utvecklas...

Sonja uttrycker sig så här kring vårdnadshavarnas delaktighet i utvecklingssamtal:

...vi har en inbjudan som vi skickar ut ... liksom välkommen till utvecklingssamtal, där föräldrarna får några frågeställningar att fundera kring hemma...hur talar barnet om förskolan? Hur upplever ni att det skett en utveckling och ett lärande av ert barns vistelse på förskolan?... Och sen om föräldrarna har några egna frågor...Sen när samtalet väl är igång så brukar vi bjuda in föräldrarna till att börja prata, liksom att man ställer de här frågorna...

Respondenterna i studien var överens om att utvecklingssamtal har ett framåtblickande syfte och läroplanens olika mål som utgångspunkt. Selma beskriver vad hon förväntar sig av ett utvecklingssamtal:

Att det ska leda till en utveckling...att det ska leda framåt, jag vill berätta vad har vi idag och vad har vi på målet framåt... och så när vi sitter på nästa utvecklingssamtal, så tittar vi vad hade vi på mål förra gången...

Förskollärarna i studien tycker att det är viktigt med en positiv inställning vid utvecklingssamtal. Siv beskriver vad hon förväntar sig av ett utvecklingssamtal så här:

...Att det ska vara ett positivt utvecklingssamtal...utvecklingssamtal är ju att det blir positivt bemötande både för förskolan och föräldrarna...

Samtidigt beskriver Stina samma ämne så här:

...att man försöker jobba med att försöka få in en positiv anda för att lyfta varje barn...lyfter positiva delar ...i barnets utveckling...samtidigt som man inte är rädd att lyfta det problematiskt för föräldrarna...

Resultat visar på att förskollärarna i studien ser utvecklingssamtal som en viktig mötesarena för vårdnadshavare och verksamhet där fokus ligger på barnets utveckling och välmående. De ger uttryck för att syftet med utvecklingssamtal är att *bygga broar* mellan hem och förskola med barnets bästa i åtanke. Genom att skicka ut en inbjudningslapp (se bilaga 3) till föräldrarna, där de ombeds besvara några frågor om barnet, blir det lättare att bjuda in vårdnadshavarna till en dialog då samma lapp används som samtalsunderlag (se bilaga 4). Resultat visar även på att respondenterna tycker att positiv inställning vid utvecklingssamtal är ett måste. Med hjälp av en positiv inställning och ett positivt bemötande underlättas att lyfta fram det problematiska för vårdnadshavarna.

5.2. Vilken information om barnet förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?

Alla förskollärarna i studien använder olika slag av dokumentation som stöd för utvecklingssamtal. Det är samtalsunderlag, fotografering, filmklipp, bilder och

anteckningar samt teckningar som barnet gjort. Selma förklarar hur hon förbereder sig inför utvecklingssamtal:

...Det är ju observation, det är båda från mig och från arbetslaget...det är teckningar och bilder som de har gjort och det är foton och ibland använder vi också film...lite filmklipp och ser hur mycket de utvecklas...till exempel hur de kan skriva sitt namn på datorn...hur de hottar olika bokstäverna på tangentbord...så ...det är vad man ser och vad man hör...

Vidare beskriver Stina vad hon menar med pedagogisk dokumentation:

Fotografera man (barnet) så försöker lyfta in och göra barnet delaktiga med sina tankar och idéer och som man försöker dokumentera in i det här mappar (förskolans mapp på datorn) det här visade Klara på det här sättet och här bjöd in kompisarna (i leken). Här visade Klara att hon kunde detta och få in den delen som en dokumentationsbit. Där är inte liksom att man ska checka av (en lista) ...

Siv beskriver vad innehållet i ett utvecklingssamtal kan vara:

Vi har ju utvecklingssamtalsunderlag som utgår ifrån läroplanen. Där vi tar upp hur barnets trivs... hur samspelet med andra fungerar och hur barnets får inflytande...ja, vi tar upp barnets språks utveckling och barnets musikintresse. Ja sådana grejer, bilder, form, matematik, teknik...

Under intervjuerna kom det fram att respondenterna ser utvecklingssamtal som ett tillfälle att berätta för vårdnadshavarna om hur verksamheten arbetar för att stödja barnet nå de olika mål som densamma har satt upp. Stina beskriver det så här:

...för utvecklingssamtal dokumenterar man hela tiden barnets utveckling och kan ju på det sättet prata om barnets utveckling och att det gå framåt och vad kan vi göra på förskolan eller är det något speciellt vi måste tänka på...kanske vi måste jobba på ett annorlunda sätt...

Resultat visar på att olika sorter av dokumentation används av förskollärarna för att förtydliga vad som ska förmedlas i utvecklingssamtalen, som visar vad barnet intresseras av och barnets utveckling av kognitiv och social förmåga. Det har även framkommit i resultat att barnen inte är delaktiga att välja vilka dokumentationer som ska presenteras vid utvecklingssamtal dock är de delaktiga under överlämnad till förskoleklass.

6. Analys

Resultat analyserade enligt forskningsfrågorna och utifrån Säljös (2014) tolkning av sociokulturellt perspektiv vilket grundas på att människans samspel och sociala sammanhang spelar stor roll för att skapa nya kunskaper.

6.1. Hur beskriver förskollärare syftet med utvecklingssamtal?

En god relation mellan vårdnadshavare och förskola tycker respondenterna har betydelse för barn i förskolan. Vid utvecklingssamtal byggs det broar mellan hem och förskoleverksamhet och det är barnets utveckling och välmående som är i fokus. *Hur* information om barnet förmedlas till föräldrarna har stor betydelse för att skapa en god relation. Således anses ett positivt bemötande och en positiv inställning av respondenterna som viktiga komponenter för att bygga en god relation med vårdnadshavarna. I sociokulturella perspektiv anses *kommunikation* ha stor betydelse för kunskapsskapande, Säljö (2014) skriver att genom att kommunicera med andra människor skapar vi nya kunskaper hos varandra. Under utvecklingssamtal uppstår samspel mellan förskollärare och vårdnadshavare i dialogform, där vårdnadshavares såväl som förskollärares funderingar kring verksamhet och barn diskuteras och begrundas.

6.2. Vilken information om barnet förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?

Vad som ska förmedlas i samtalet är viktigt eftersom utvecklingssamtal enligt läroplanen ska vara framåtsyftande samtal. Studiens resultat visar på att respondenterna strävar mot förbättring och de poängterar under intervjuerna vikten av att blicka framåt, då målet med utvecklingssamtalet är att skapa bäst möjliga förutsättningar för barn i förskolan. Olika slag av dokumentation såsom bilder, filmklipp, anteckningar av barns kommentarer samt barns teckningar används i samtalen för att förtydliga vad som förmedlas. Säljö (2014) skriver att för att undvika komplexiteten i en konversation används olika artefakter som till exempel bilder, film och anteckningar för att förtydliga samtalets innehåll. Dessa redskap förtydligar genom att ge andra perspektiv på vad som förmedlas till vårdnadshavarna. Respondenterna i studien använder denna teknik i samtalet för att beskriva barns utveckling samt hur verksamheten har arbetat för att nå olika mål i enlighet med läroplanen. Det sker även diskussioner inom arbetslaget kring vilken dokumentation som ska förmedlas vid utvecklingssamtalet. Genom att diskutera

de olika artefakter som finns tillgängliga blir informationen kring barn mer nyanserad. Förskollärarna anser att man ska ha en positiv syn på barn och att vid utvecklingssamtal bör goda egenskaper och förmågor lyftas fram. De tror att genom att ha en positiv inställning under samtalet så underlättar och möjliggör det för ett mottagligt sinne vid problematiska ämnen. Respondenterna i studien ser utvecklingssamtal som ett tillfälle att berätta för vårdnadshavarna om hur verksamheten arbetar för att stödja barn och nå de olika mål som densamma har satt upp. Genom olika erfarenheter som förskollärarna upplevt kring barn och samtal med kollegorna uppstår det kunskaper om hur man kan arbeta för barns bästa. Säljö (2014) skriver att människor bär med sig erfarenheter och använder dessa i pågående och framtida situationer.

I utvecklingssamtal utvecklar förskollärare sina kunskaper kring barn i interaktion med barnet och vårdnadshavare samt kollegor. Erfarenheter från tidigare möten utnyttjas vid nya tillfällen med andra vårdnadshavare.

Säljö (2014) skriver att genom att kommunicera med andra människor skapar vi nya kunskaper hos varandra. I utvecklingssamtal skapas sociala sammanhang där det genom samtal och samspel uppstår nya kunskaper kring barn och hur man kan arbeta för att förbättra barns möjligheter i förskolan.

7. Diskussion

I detta avsnitt diskuteras studiens resultat och forskningsmetoder. Det diskuteras även hur studien kan relateras och appliceras i en framtida yrkesroll som förskollärare. Slutligen ges förslag på nya studier.

7.1. Metoddiskussion

För att uppnå studiens syfte valde vi att använda oss av en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer. Detta innebär att svaren är öppna och att betoningen ligger på den intervjuade, som utvecklar sina synpunkter (Denscombe 2016). Genom semistrukturerade intervjuer möjliggörs det att få djupa och detaljerade data. Det finns dock en risk att respondenterna gav oss svar som de trodde förväntades av oss på grund

av deras yrkesroll. Om tiden tillåtet så hade det varit önskvärt att göra observationer vid autentiska utvecklingssamtal för att få en mer omfattande inblick kring ämnet.

Tretton förskollärare från olika förskolor i västra Blekinge tillfrågades om medverkan i studien, men på grund av tidsbrist från förskollärarnas sida var det bara fyra respondenter som deltog i studien. Respondenterna vi intervjuade har varierande erfarenhet inom förskolan då de varit verksamma från två till trettio år. Detta innebär god bredd på underlaget när det gäller erfarenhet av utförandet av utvecklingssamtal i förskolan. Genom att genomföra en pilotstudie kunde intervjufrågorna förbättras så att de blev lättare att förstå och data som samlades in mer relevanta för studien. Alla intervjuerna spelades in och transkriberades. Enligt Denscombe (2016) är transkribering mycket värdefull för att få detaljerade uppgifter vid datainsamling i kvalitativa studier.

Med ett begränsat antal respondenter är det svårare att generalisera resultat. Vi har dock kunnat se likheter i svaren från respondenterna och dragit slutsatser med relaterbarhet, en svagare form av generalisering. Studien beskrivs detaljerat för att andra ska kunna göra jämförelser med egna situationer (Stukat 2014).

7.2.Resultatdiskussion

Enligt läroplan för förskolan ska förskolan samarbeta med vårdnadshavarna för att främja barns utveckling (Skolverket 2018). En del av detta samarbete är utvecklingssamtal, ett fortlöpande samtal mellan vårdnadshavare och personal i förskolan kring barns trivsel, lärande och utveckling. Samtal mellan förskollärare och vårdnadshavare i olika former och under flera namn har funnits länge, men dagens *utvecklingssamtal* infördes 1998 (Markström & Simonsson 2018). I tidigare utvecklingssamtal, som kallades för *föräldrasamtal*, handlade samtalets innehåll till stor del om problem med det enskilda barnet (Gars 2002), medan dagens utvecklingssamtal syftar till att utbyta information och överbygga mellan hem och förskola (Simonsson & Markström 2013). I studiens resultat visar det på att förskollärarna anser att utvecklingssamtal är ett viktigt samtal för att bygga en god relation mellan hem och förskola där barns utveckling och välmående i fokus. I

utvecklingssamtal skapas det sociala sammanhang där det genom samtal och samspel uppstår nya kunskaper kring barn och hur man kan arbeta för barns bästa.

Gars (2002) framhåller att samverkan såg annorlunda ut i tidigare förskoleverksamhet än den gör idag. Modern samverkan ger föräldrarna större möjligheter till delaktighet i verksamheten. Studiens resultat visar på att genom att skicka ut en inbjudan till vårdnadshavarna, där de ombeds besvara några frågor om barns och verksamheten, blir det lättare att bjuda in vårdnadshavarna till en dialog under utvecklingssamtalet. Det blir enklare för vårdnadshavarna att uttrycka synpunkter, då samma frågor används som underlag vid samtalet och eventuella funderingar på så sätt känns mer genomtänkta. På så sätt blir vårdnadshavarna mer delaktiga i verksamheten. Studien av Sandberg och Vuorinen (2008) visar resultat som att vårdnadshavarna vill ha mer inflytande i verksamheten. Det är precis vad Eriksson (2004) menar med *partnerskapsprincipen* där vårdnadshavarna och verksamheten delar ansvaret för barnets utveckling. Respondenterna i studien beskriver hur vårdnadshavarna och verksamheten kan *tipsa* varandra om hur barnet fungerar hemma respektive i förskolan. Selma, en av respondenterna sade: ”Det blir ju samarbete med alla vuxna som är nära barnet kan samarbeta. Vi hjälps åt för barnets utveckling”

Studios resultat visar på att olika sorter av dokumentation används för att förtydliga vad som ska förmedlas i utvecklingssamtalen. För att ge vårdnadshavarna större inblick kring förskolans pedagogiska verksamhet används det olika externa redskap såsom samtalsunderlag, bilder, foton och teckningar i utvecklingssamtal. Samtalen kan bidra till att bekräfta vårdnadshavaren egen bild av barnet och sitt föräldraskap (Vladavic, Simonsson & Markström 2017). Här ser vi utvecklingssamtal som ett verktyg för att involvera, engagera och skapa relation mellan hem och förskola. Vi upplever att respondenterna anser att planera och genomföra ett utvecklingssamtal är ett stort ansvar och att de används som relationsskapande samt som ett utvärderingsverktyg i verksamheten. Dessutom används utvecklingssamtal som självgranskning av den egna professionen för förskollärarna. Det skriver även Simonsson och Markström (2013) i sin

studie, där resultat visar att utvecklingssamtal används som utvärderingsverktyg för att hålla hög kvalitet i verksamheten och för att kunna arbeta optimalt för barnens bästa.

I tidigare utvecklingssamtal, som kallade för *föräldrasamtal*, användes det checklistor för att observera barnen som sedan blev samtalsunderlag, men samtalen handlade mest om barns problem (Gars 2002). I nuvarande utvecklingssamtal handlar det mer om att överbygga mellan hem och förskola för att skapa bäst förutsättningar för barn att utvecklas (Sandberg & Vuorinen 2007). Det visas även i studiens resultat att respondenterna inser att utvecklingssamtal har ett framåtblickande syfte samt läroplanens olika mål som utgångspunkt och hur verksamheten ska arbeta för att barnen ska nå dem. Det är precis som en av respondenterna sade: ”Att det ska leda framåt...vad har vi idag och vad har vi för mål framåt”. Trots att utvecklingssamtal ska utföras i en positiv anda, så tycker respondenterna att man inte ska vara rädd för att lyfta fram problematiska ämnen. Med hjälp av god kommunikation inom arbetslaget och med läroplanen som grund blir det lättare att lyfta de svåra ämnena och funderingarna under samtalet (Hofvendahl 2004).

Positivt bemötande och positiv inställning har stor betydelse för att god samverkan ska utvecklas (Sandberg & Vuorinen 2008). Dessutom spelar förskolläraernas sociala och kommunikativa kompetens stor roll för att bygga en god relation mellan hem och förskola (Vuorinen, Sandberg, Sheridan & Williams 2014). Studiens resultat visar att respondenterna tycker att positiv inställning och positivt bemötande är ett ofrånkomligt krav för ett lyckat utvecklingssamtal, eftersom det underlättar att lyfta fram det problematiska till vårdnadshavarna. Respondenterna framställer att genom att se barnets brister som en möjlighet till utveckling, blir det lättare att förmedla de svåra ämnena. Det är precis vad Markström (2011) menar *med soft governance* som kommunikativ teknik. Genom sådan teknik blir det lättare att förmedla det som barnet behöver utveckla istället för att tala om barnets icke-kunnande. Hofvendahl (2006) framhäver att denna typ av kommunikativa strategier med *Beröm följs av kritik* är vanligt att användas när något problematiskt ska lyftas i ett samtal. Men samverkan är en tvåvägskommunikation, således förväntas det även en positiv inställning från vårdnadshavarna (Eriksson 2004).

7.3.Studiens konsekvenser för yrkesprofession

Syftet med studien var att ge en bättre uppfattning om hur betydelsefullt utvecklingssamtalet är för barns utveckling. Resultat visar på att en positiv inställning och vad som förmedlas i samtalet har en avgörande roll för hur samverkan mellan hem och förskola fungerar. Under intervjuerna har det dock också framkommit att det kan vara svårt för förskollärarna att undvika bedömande av barnens beteende och prestationer. Denna studie kan bidra med kunskap om hur ett bra utvecklingssamtal kan utföras, så det gynnar barn i förskolan – exempelvis hur viktigt det är med en positiv inställning och att kunna se barnets brister som möjligheter till utveckling och inte bara som svagheter.

7.4.Förslag till nya studier

Under intervjuerna tillfrågades respondenterna om barnen medverkar i utvecklingssamtalsprocessen? Det visade sig att barnen inte hade deltagit i samtalsprocessen förrän i *överlämningssamtalen* inför övergången till förskoleklassen. Det vore intressant att undersöka utvecklingssamtal utifrån ett *barns perspektiv*. Det är ju de som är i fokus vid samtalet.

Referenslista

- Claesdotter, A. (2004). Det svåra samtalet. <https://forskolan.se/det-svara-samtalet/>
[2019-11-06]
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur
- Erikson, Lars (2004). *Föräldrar och skola*. Diss. Örebro: Örebro universitet, 2004
- Gars, C. (2002). *Delad vårdnad? föräldraskap och förskolläraryuppgift i den offentliga barndomen*. Diss. Stockholm: Univ., 2002
- Halldén, G. (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson Bokförlag
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2., uppl. Lund: Studentlitteratur
- Hofvendahl, J (2004). *Relata refero: "Positiv, pigg och bra attityd"*.Diss. Lunds universitet, 2004
- Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. (2018). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. (1998). Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig på internet: <file:///C:/Users/chris/Downloads/lpfo.pdf>
- Markström, A-M (2011). "Soft Governance" i förskolans utvecklingssamtal. *Educare* 2, s. 57 - 75. ISSN 1653–1868
- Markström, A-M & Simonsson, M. (2018). *Utvecklingssamtal: kommunikation mellan hem och förskola*. Lund: Studentlitteratur AB
- Markström, A-M & Simonsson, M. (2013). Utvecklingssamtal som uppgift och verktyg i förskollärares professionssträvanden i interaktion med föräldrar. *Nordic early childhood education research journal*, 6(12), s. 1–18. ISSN 1890-9167
- Skolverket (2017). *Måluppfyllelse i förskolan*. Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3749>
- Sandberg, A & Vuorinen, T. (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Sandberg, A. & Vuorinen, T. (2008). Preschool- home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education* Vol.16, s. 151–161.
doi:10.1080/09669760802025165

Skollagen (2010:800). *Svensk författningssamling 2010:800*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
Tillgängligt på internet: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#K4

Socialstyrelsen (1987). *Allmänna råd från Socialstyrelsen, Pedagogiska programmet för förskolan*. Stockholm: Socialstyrelsen

Stukát, Staffan (2014). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Vladavic, M., Simonsson, M. & Markström, A-M. Förskoleföräldrars tankar om utvecklingssamtal. (2017). *VENUE*, ISSN 2001-788X, Vol. 7, s. 1–6 Linköping Universitet.

Vuorinen, T., Sandberg, A., Sheridan, S., & Williams, P. (2014). Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration. *Early Child Development and Care*. Vol. 184:1, s. 149 - 159. DOI: 10.1080/03004430.2013.773992

Bilagor

Bilaga 1 Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter på Förskolläraryrket vid Högskolan Kristianstad som är i full gång med vårt examensarbete. Vi skriver om samverkan mellan hem och förskola, med fokus kring utvecklingssamtalen. Syftet med studien är att undersöka hur pedagoger uppfattar utvecklingssamtal i förskolan. Vi har fördjupat oss i ämnet genom att studera litteratur och tidigare forskning. Nu önskar vi veta vilka funderingar förskollärare i verksamheten har kring utvecklingssamtal och därför hoppas vi du vill delta i en intervju?

Ditt deltagande i undersökningen är frivillig och du har rätten att när som helst avbryta ditt samtycke utan följdfrågor. Du kommer att vara anonym under hela processen och varken du eller din arbetsplats kommer att kunna identifieras. När studien är färdig kommer allt material att förstöras.

Intervjun förväntas ta 30 minuter. Om du ger ditt samtycke kommer intervjun att spelas in. En av oss kommer genomföra intervjun och den andre gör eventuella anteckningar.

Samtyckesblankett hittar du på nästa sida.

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Kristianstad och kommer i sin slutversion att läggas ut på databasen DIVA.

Tack på förhand

Med vänliga hälsningar

Hillevi Hansson och Irma Yxell

Hillevi Hansson

0761777297

Hillevi.hansson0021@stud.hkr.se

Irma Yxell

0707123143

Irma.yxell001@stud.hkr.se

Handledare

Laila Gustavsson

Laila.gustavsson@hkr.se

Om du accepterar ditt deltagande vänligen kryssa i befintliga rutor du samtycker:

Jag samtycker härmed till att enbart bli intervjuad

Kontaktuppgifter till deltagare:

Om du accepterar att delta i vår studie kommer du att bli tillfrågad om att delta i följande:

Jag samtycker härmed till att under intervjun blir videofilmd

Jag samtycker härmed till att under intervjun blir ljudinspelad

Datum

Deltagarens underskrift

Namnförtydligande

Datum

Student underskrift

Student underskrift

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Sida 2 av 2

Bilaga 2 Intervjuguide

Frågeställningar	Intervjufrågor
Hur beskriver förskollärare syftet med utvecklingssamtal?	<ul style="list-style-type: none">• Vilket syfte tycker du utvecklingssamtalet har för verksamheten?• Vad har du för förväntningar på ett utvecklingssamtal?• Hur får ni föräldrarna att vara delaktiga i utvecklingssamtalet?• På vilket sätt tycker du att utvecklingssamtal kan främja barns utveckling?
Vilken information om barns utveckling förmedlar förskollärare till vårdnadshavare i utvecklingssamtal?	<ul style="list-style-type: none">• Beskriv så detaljerat du kan hur ett utvecklingssamtal kan se ut! (innehåll, vad pratar ni om mm)• Hur förbereder du dig inför utvecklingssamtal? (samlar information, dokumentation)• Vilken dokumentation använder du dig att dokumentera barnets utveckling?

Bilaga 3 Exempel på inbjudnings till utvecklingssamtal

Välkommen till utvecklingssamtal för _____

Datum _____

Tid _____

Vi kommer, utifrån läroplanen, samtala kring barnets utveckling och lärande på förskolan.

Frågor att fundera över till utvecklingssamtalet:

- Hur talar barnet om förskolan hemma?
- Hur upplever ni att det har skett en utveckling och ett lärande av ert barns vistelse på förskolan?
- Övriga frågor och funderingar

Bilaga 4 Exempel på Samtalsunderlag

Samtalsunderlag för utvecklingssamtal

Detta underlag utgår huvudsakligen från de mål och riktlinje som finns i
förskolans läroplan Lpfö 98 – reviderad 2010

Namn _____ Födelsedatum _____

Datum för samtal _____

Barnet på förskolan
Förskolan skall sträva efter att varje barn

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer

Barnets trivsel på förskolan. Barnet i rutinsituationer.
Självuppfattning (tror på sin egen förmåga, tror sig vara omtyckt, törs vara
annorlunda, klara motgångar).
Hämtning – lämning. Mat, vila, påklädning, toalett mm.

Samspel med andra, normer och värden, barns inflytande
Förskolan skall sträva efter att varje barn

- utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- utvecklar förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- utvecklar sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell

- läggning eller funktionsnedläggning.
- utvecklar sin förmåga att uttrycka tankar och åsikter och därmed får möjlighet att påverka sin situation.
 - utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö.
 - utvecklar sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande

Barnets samspel med barn och vuxna.

Barnet som en del av gruppen.

Barnets möjlighet att kunna påverka sin tillvaro på förskolan (i vilka situationer)

Empty vertical box for notes.

Lekutveckling

Förskolan skall sträva efter att varje barn

- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära.
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler

Barnets intresse just nu i lek och lärande och förskolans miljöer som ett stöd för detta.

Lek inne och ute (roll i lek, koncentrationsförmåga, vad leker man, vem/vilka leker man med)

Empty vertical box for notes.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Förskolan skall sträva efter att varje barn

- utvecklar sin föreställning för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,
- utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang
- utvecklar respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö
- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- utvecklar sin föreställning för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,
- utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap

Barnets intresse för och möjlighet att utveckla matematik, naturvetenskap och teknik.

Språk, musik och estetisk verksamhet

Förskolan skall sträva efter att varje barn

- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talpråk, ordförstå och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra,
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa,
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål
- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama

Barnets intresse för och möjlighet att utveckla språk och musik.

Barnets intresse för och möjlighet att uttrycka sig med hjälp av estetiska och andra uttrycksformer (ord, bild, konkret material).

Förskola och hem

Förskollärare ska ansvara för

- att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan,
- att ge föräldrarna möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen,
- utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande, och
- att vårdnadshavare är delaktiga i utvärderingen av verksamheten.